

Den här sidan har genererats genom maskinöversättning [\[Länk\]](#). Maskinöversättningar kan innehålla fel som riskerar att minska tydligheten och exaktheten. Ombudsmannen frånsäger sig allt ansvar för eventuella avvikelser. För den mest tillförlitliga informationen och rättssäkerheten hänvisas till källversionen i engelska via länken ovan. För mer information, se vår [språk- och översättningspolicy](#) [\[Länk\]](#).

Beslut i ärende 1408/2015/OV om Europeiska kommissionens efterlevnad av dess regler om särskilda rådgivare

Beslut

Ärende 1408/2015/OV - **Undersökning inledd den** 15/09/2015 - **Beslut den** 26/05/2016 -
Berörda institutioner Europeiska kommissionen (Kritisk anmärkning) |

Problemet med detta klagomål är att Europeiska kommissionen, när den utser en särskild rådgivare, inte följer sina egna regler för att förebygga intressekonflikter.

I september 2015 klagade två icke-statliga organisationer till ombudsmannen om att kommissionen hade underlåtit att följa sina regler när den utsåg en särskild rådgivare för att bistå kommissionens ordförande. Den 18 december 2014 offentliggjorde kommissionen ett pressmeddelande om utnämningen av Edmund Stoiber till särskild rådgivare till kommissionens ordförande. Detta tillkännagivande gjordes tre månader innan Stoiber officiellt utnämndes den 4 mars 2015, utan någon ansvarsfriskrivning om de administrativa krav som ännu inte har uppfyllts. De klagande hävdade att detta förtida tillkännagivande äventyrade kommissionens förmåga att göra en opartisk och kritisk bedömning av huruvida personen i fråga hade några intressekonflikter. De klagade också på att kommissionens "försäkringsförklaring", en väsentlig del av utnämningsförfarandet, inte nämnde de tjänster som den särskilda rådgivaren innehade hos Nürnberg, en stor försäkringskoncern.

Ombudsmannen undersökte frågan och fann att kommissionens pressmeddelande var felaktigt och vilseledande. Ombudsmannen konstaterade också att det förtida tillkännagivandet av utnämningen, utan någon ansvarsfriskrivning, gav upphov till berättigade tvivel för den intresserade allmänheten om huruvida en opartisk och kritisk granskning av frågan om intressekonflikter hade genomförts efter tillkännagivandet. Ombudsmannen konstaterade att kommissionen hade administrativa missförhållanden i båda fallen. Ombudsmannen konstaterade också att kommissionen inte hade förklarat varför den utsedda särskilda rådgivarens befattningar i försäkringsgruppen uteslöts från "försäkringsförklaringen". Hon fann att detta också utgjorde administrativa missförhållanden.

▪ Bakgrund

1. Den 18 december 2014 offentliggjorde kommissionen ett pressmeddelande där det angavs att ” **[t]ördagen utsåg Europeiska kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker dr Edmund Stoiber till särskild rådgivare för bättre lagstiftning**” [1] (nedan kallad ”den särskilda rådgivaren [2] ” eller ”den berörda personen”). Samma dag hade personen i fråga ett möte med kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker och vice ordförande Timmermans, som var föremål för en kort videoklipp som laddats upp på kommissionens webbplats [3] .

2. Samma dag begärde klagandena, Friends of the Earth Europe (FoEE) och Corporate Europe Observatory (VD) allmänhetens tillgång till i) den särskilda rådgivarens försäkran att han inte hade några intressekonflikter, ii) hans verksamhetsförklaring och iii) ordförande Jean-Claude Junckers försäkran om att den särskilda rådgivaren inte hade några intressekonflikter. Enligt kommissionens regler (se nedan) ska dessa tre handlingar lämnas in tillsammans med begäran om utnämning av en särskild rådgivare. De klagande frågade också om den särskilda rådgivaren betalades och vilka åtgärder som hade vidtagits för att säkerställa att han inte hade någon intressekonflikt, särskilt när det gäller hans uppdrag som ordförande för de rådgivande nämnderna i två stora företag.

3. Den 7 januari 2015 undertecknade den särskilda rådgivaren en *förklaring på heder och samvete om att det inte föreligger någon intressekonflikt mellan uppdraget som särskild rådgivare till kommissionen och annan verksamhet* (bilaga 1 till kommissionens regler) samt en verksamhetsförklaring *i syfte att tillämpa funktionen som särskild rådgivare till Europeiska kommissionen* (bilaga 2 till kommissionens regler). I den senare förklaringen nämnde den särskilda rådgivaren sina befattningar som ordförande för de rådgivande nämnderna i två företag samt sin ställning som ledamot i tillsynsnämnderna i fyra enheter som kontrolleras av Nürnberger, en stor försäkringskoncern (nedan kallad försäkringskoncernen), och även flera andra befattningar som innehas i hans hemland.

4. Den 2 februari 2015 uppdaterade den särskilda rådgivaren sin verksamhetsförklaring för att nämna sin position som ordförande i en banks rådgivande nämnd.

5. Den 9 februari 2015 avslutades en *revisionsförklaring från ordförande Jean-Claude Juncker om icke-konflikter inför utnämningen av Edmund Stoiber till särskild rådgivare till Europeiska kommissionen* . Detta var alternativ B i standardmallen (bilaga 4 till kommissionens regler) och det medgav att ”*det kan finnas en potentiell risk för kommissionens goda namn på grund av Dr Stoibers verksamhet för (företagsnamn)*”. Revisionsförklaringen tillade: ” *Risken kan minskas tillräckligt genom att säkerställa att Dr Stoiber, i egenskap av särskild rådgivare, inte behandlar frågor som rör [de berörda bolagen].* ”

6. Som svar på klagandenas begäran om allmänhetens tillgång offentliggjorde kommissionen den 11 februari 2015 samtliga fyra ovannämnda handlingar till klagandena.

7. Den 16 februari 2015 underrättade kommissionen klagandena om att den särskilda rådgivaren inte skulle betalas. När det gäller att undvika risk för intressekonflikter hänvisade kommissionen till revisionsförklaringen av den 9 februari 2015 och förklarade att den skulle säkerställa att den särskilda rådgivaren inte skulle behandla några frågor som rör de berörda företagen när den samarbetar med kommissionen. Kommissionen sade också att den särskilda rådgivaren inte hade operativa eller ledningsfunktioner hos dessa företag.

8. Den 4 mars 2015 utnämnde kommissionskollegiet personen i fråga och flera andra personer till särskilda rådgivare [4] (från den 5 mars 2015 till den 31 mars 2016).

9. Den 25 maj 2015 skrev klagandena till kommissionen och hävdade att de fyra handlingarna rörande utnämningen av den särskilda rådgivaren, i strid med tillämpliga bestämmelser, hade upprättats och undertecknats **efter** det att han hade utsetts. De klagande frågade varför kommissionen hade väntat, tills **det** offentliga tillkännagivandet av utnämningen, hade väntat på att kontrollera ståndpunkten i fråga om eventuella intressekonflikter. De hävdade att förhandsmeddelandet hindrade kommissionen från att göra en opartisk och kritisk bedömning. De klagande bad också kommissionen att ompröva sin bedömning av huruvida den särskilda rådgivaren hade en intressekonflikt.

10. Den 12 juni 2015 svarade kommissionens generalsekreterare klagandena att även om den särskilda rådgivaren tillsattes den 18 december 2014, var det först den 4 mars 2015 som det administrativa förfarandet avslutades genom ett beslut av kommissionskollegiet. Generalsekreteraren angav att de fyra aktuella handlingarna således hade upprättats före kollegiets beslut om utnämning av de särskilda rådgivarna.

11. Den 3 september 2015 vände sig klagandena till ombudsmannen.

De relevanta rättsreglerna

12. I punkterna 5 och 6 i kommissionens [5] ”*Regler för särskilda rådgivare till kommissionen*” [6] (nedan kallade kommissionens regler) anges följande:

” 5. *Urval och utnämning av särskilda rådgivare*

Varje ledamot av kommissionen som önskar anlita en särskild rådgivare ska skriftligen underrätta GD ADMIN [numera GD Personal och säkerhet – GD HR] inom den fastställda tidsfristen (januari varje år), med uppgift om vilka uppgifter som ska utföras, det förväntade antalet dagars arbete och en uppskattning av anslagen för tjänsteresor,... Dessutom måste varje ledamot av kommissionen, när han eller hon utser en rådgivare, se till att det inte föreligger någon intressekonflikt mellan hans eller hennes särskilda rådgivares framtida uppgifter och eventuell extern verksamhet. Varje begäran om utnämning av en särskild rådgivare till GD ADMIN måste därför åtföljas av följande tre handlingar :

• edsvuren uttalanden och verksamhetsförklaringar från den särskilda rådgivaren (formulär som bifogas i bilagan): blivande särskilda rådgivare måste underteckna en **försäkran på heder** och samvete (sedan uttalande) om att de är medvetna om de relevanta artiklarna i tjänsteföreskrifterna (artiklarna 11 och 11a) och att det inte föreligger någon intressekonflikt med de uppgifter de är på väg att utföra. De måste också fylla i och **underteckna en verksamhetsförklaring** som GD ADMIN kommer att kontrollera för den myndighet som har befogenhet att sluta anställningsavtal innan de tillträder sin tjänst, för att säkerställa att det inte föreligger någon intressekonflikt.

• **revisionsförklaring** från ledamoten av kommissionen (bilagans förлага): på grundval av de mottagna förklaringarna måste de ansvariga kommissionsledamöterna fastställa att det inte föreligger någon intressekonflikt när det gäller de särskilda rådgivare som de har valt och måste bekräfta sin begäran om utnämning.

GD ADMIN kontrollerar sedan att det inte föreligger någon intressekonflikt mellan den särskilda rådgivarens framtida uppgifter och eventuell **extern verksamhet på grundval av de handlingar som tillhandahålls av kommissionsledamöterna**. De särskilda rådgivarna kan uppmanas att lämna ytterligare information för detta ändamål. Dessa uppgifter vidarebefordras till de berörda kommissionsledamöterna för att hjälpa dem att fatta ett slutligt beslut om deras begäran om utnämning. GD ADMIN underrättar kommissionsledamoten med ansvar för personal och administration om resultatet av denna kontroll. (...)”

6. Utnämning och utnämning av särskilda rådgivare

” Efter samråd med rättstjänsten och GD BUDG , och efter att vederböranden ha informerat budgetmyndigheten, **utser kommissionen, på förslag av vice ordföranden med ansvar för personal och administration, i samförstånd med ordföranden, i början av varje år (i slutet av mars)** avlönade och oavlönade särskilda rådgivare genom muntligt förfarande (administrativa och budgetära frågor) och ger GD ADMIN i uppdrag att gå vidare med utnämningen. ...

När de särskilda rådgivarna har utsetts utarbetar GD ADMIN ett utkast till avtal (standardavtal) för varje särskild rådgivare... **Genomförandet av avtalen kan inte påbörjas förrän de har undertecknats av AECC** .

När deras utnämning har godkänts läggs en förteckning över de särskilda rådgivarna, tillsammans med deras svurna uttalanden och meritförteckningar (som inte får innehålla information av privat karaktär, såsom familjesituation, privat adress osv.), på kommissionens webbplats Europa ” (min kursivering) .

▪ Utredningen

13. Ombudsmannen inledde en undersökning av klagomålet och identifierade följande påståenden och påståenden:

Anklagelse:

Kommissionen har underlåtit att följa sina regler om särskilda rådgivare (särskilt punkterna 5 och 6) när den utsåg personen i fråga till särskild rådgivare till kommissionens ordförande.

Fordringar:

1) Kommissionen bör erkänna att dess underlåtenhet att vidta åtgärder utgjorde administrativa missförhållanden och vidtog åtgärder för att se till att överträdelser av dess regler om särskilda rådgivare inte upprepas.

2) Kommissionen bör klargöra hur den kommer att minimera eventuella intressekonflikter till följd av den särskilda rådgivarens nuvarande ställning i ett försäkringsbolag.

14. Den 21 oktober 2015 inspekterade ombudsmannen kommissionens ärende om utnämningen av den särskilda rådgivaren, särskilt dokumenten om GD HR:s bedömning av den särskilda rådgivarens ärende. Den 1 december 2015 bad ombudsmannen kommissionen att besvara klagomålet och särskilt att behandla följande tre punkter:

i) För det första, sedan kommissionskollegiet fattade beslutet om utnämningen av den särskilda rådgivaren den 4 mars 2015, skulle kommissionen kunna förena detta beslut med sitt pressmeddelande av den 18 december 2014, i vilket det angavs att "[**tjiddagen utsåg Europeiska kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker, dr Edmund Stoiber till särskild rådgivare för bättre lagstiftning**]"?

II) För det andra nämndes i den särskilda rådgivarens verksamhetsförklaring av den 7 januari 2015 att han var ledamot i tillsynsnämnderna i fyra separata enheter som kontrollerades av försäkringskoncernen. Med hänsyn till att det är nödvändigt att undvika eventuella konflikter *eller uppkomsten av sådana*, uppmanades kommissionen att förklara varför den inte ansåg att det kunde föreligga en potentiell risk för kommissionens goda namn med hänsyn till den berörda personens verksamhet för denna försäkringsgrupp.

III) För det tredje frågade ombudsmannen om kommissionen var beredd att ompröva sin ståndpunkt och att ändra revisionsförklaringen genom att besluta att den berörda personen inte, i egenskap av särskild rådgivare, skulle behandla frågor som rör denna försäkringsgrupp i sin egenskap av särskild rådgivare.

15. Den 21 mars 2016 mottog ombudsmannen kommissionens yttrande om klagomålet och den 27 april 2016 klagandenas synpunkter som svar på kommissionens yttrande. Vid undersökningens genomförande har ombudsmannen beaktat parternas argument och åsikter.

▪ Inledande anmärkningar

16. Utredningen avser endast påståendet att **kommissionen åsidosatte** sina regler om särskilda rådgivare när den utnämnde personen i fråga till särskild rådgivare. Denna utredning behandlar inte den berörda personens handlingar.

17. Det faktum att personen i fråga avgick som särskild rådgivare när hans mandat löpte ut i mars 2016 påverkar inte denna undersökning, som rör kommissionens beteende när han utser särskilda rådgivare.

18. Till följd av ett antal andra klagomål [7] rörande utnämningen av särskilda rådgivare till kommissionen kommer ombudsmannen mycket snart att inleda en strategisk undersökning om efterlevnaden av kommissionens regler vid utnämningen av särskilda rådgivare och huruvida det kan vara nödvändigt att ändra dessa bestämmelser.

Påstådd underlåtenhet att följa reglerna om särskilda rådgivare

Argument som framförs till ombudsmannen

19. De klagande hävdar att kommissionen genom att utfärda pressmeddelandet av den 18 december 2014 skapade uppfattningen att den berörda personen redan hade utsetts till särskild rådgivare. Som bevis på detta uppgav de klagande att minst en intressegrupp kontaktade den särskilda rådgivaren i februari 2015 [8] , före hans faktiska utnämning, för att diskutera frågor om bättre lagstiftning.

20. Som svar bekräftade kommissionen att beslutet att utse personen i fråga till särskild rådgivare fattades av kommissionskollegiet den 4 mars 2015. För att förbereda detta beslut har de berörda kommissionsavdelningarna till fullo följt det förfarande som fastställs i de relevanta bestämmelserna. Detta förfarande bestod särskilt av anmälan till budgetmyndigheten, upprättande av nödvändiga förklaringar och uttalanden, samråd med rättstjänsten och GD Budget samt bedömning av eventuella intressekonflikter. Granskningsförfarandet genomfördes och påverkades inte av vad som angavs i pressmeddelandet av den 18 december 2014.

21. Kommissionen konstaterade att pressmeddelandet av den 18 december 2014 återspeglade den stora vikt som kommissionen fäster vid bättre lagstiftning, beskrev den ” *särskilda rådgivarens framtida roll* ” och tillkännagav den berörda personens *planerade roll* som särskild rådgivare för bättre lagstiftning. Hänvisningarna till en framtida roll för en särskild rådgivare – som syftar till att förmedla den politiska beslutsamheten att vidta åtgärder – hindrade inte på något sätt den lagliga urvalsprocessen för den framtida innehavaren av tjänsten. Pressmeddelanden är meddelanden, inte juridiska dokument, och de formuleringar som används i detta fall hade ingen betydelse för utnämningsförfarandet.

22. När det gäller frågan huruvida kommissionen på ett korrekt sätt har kontrollerat om den särskilda rådgivaren faktiskt befann sig i en intressekonflikt, noterade klagandena att

kommissionen i sin revisionsförklaring från ordförande Jean-Claude Juncker hade hänvisat till den särskilda rådgivarens arbete med andra företag. Hans ställning i försäkringskoncernen nämndes emellertid inte som en potentiell risk i form av en intressekonflikt. De klagande uppgav då att det var oklart varför hänvisningar till dessa ståndpunkter utelämnades, eftersom denna försäkringsgrupp var ett av Tysklands största försäkringsbolag och kunde påverkas av initiativet för bättre lagstiftning.

23. Som svar angav kommissionen att "särskild rådgivare" i artikel 5 i anställningsvillkoren för övriga anställda i Europeiska unionen definieras som en person " *som på grund av sina särskilda kvalifikationer och trots avlönad anställning i någon annan egenskap anställs för att bistå en av unionens institutioner* ". Annan inkomstbringande verksamhet är således uttryckligen tillåten av anställningsvillkoren för övriga anställda. Ett rent teoretiskt samband mellan en annan verksamhet och mandatet – som skulle kunna fastställas i praktiskt taget alla fall där mandatet är mycket brett formulerat – räcker inte i sig för att utesluta utnämningen av den särskilda rådgivaren eller för att ge upphov till en presumtion om en intressekonflikt. Detta framgår också av punkt 5 i kommissionens regler, enligt vilken proportionalitetsprincipen ska iakttas vid bedömningen av eventuella intressekonflikter. Det är i själva verket nödvändigt att undvika en situation där personer med lämplig bakgrund inte kan erbjudas specialrådgivare på grund av sin erfarenhet eller andra aktiviteter.

24. Kommissionen angav att en bedömning av huruvida det föreligger en intressekonflikt måste ske med beaktande av de uppgifter som ska utföras för kommissionen. Den särskilda rådgivarens mandat var mycket brett och allmänt och inriktat på rådgivning om flera aspekter av bättre lagstiftning. Den berörda personen, i egenskap av särskild rådgivare, ombads inte att behandla några frågor som rör de bolag som nämns i hans verksamhetsförklaring. Som svar på klagandenas argument att kommissionens revisionsförklaring av den 9 februari 2015 inte hänvisade till all den verksamhet som den särskilda rådgivaren nämnde i sin verksamhetsförklaring, angav kommissionen att revisionsförklaringen och verksamhetsförklaringen har olika syften: Syftet med revisionsförklaringen är att på grundval av verksamhetsförklaringen bekräfta att det i fråga om de uppgifter som ska utföras inte föreligger någon intressekonflikt mellan de framtida arbetsuppgifterna som särskild rådgivare och den pågående externa verksamheten. I det avseendet överlappar revisionsförklaringen inte verksamhetsförklaringen utan är **endast inriktad på sådan verksamhet som är relevant i samband med en risk för potentiella eller verkliga intressekonflikter.**

25. Kommissionen angav att den omständigheten att den berörda personens verksamhet för försäkringskoncernen inte uttryckligen nämndes i revisionsförklaringen inte innebär att han i egenskap av särskild rådgivare kan behandla frågor som specifikt rör detta bolag. Enligt kommissionen behandlade den särskilda rådgivaren inte sådana frågor under sitt uppdrag (från den 5 mars 2015 till den 31 mars 2016 [9]). Han förblev under alla omständigheter föremål för bestämmelserna om intressekonflikter i artikel 124 i anställningsvillkoren för övriga anställda i anställningsvillkoren (särskilt artiklarna 11 och 11a i tjänsteföreskrifterna). Den tillade att den särskilda rådgivaren i sin förklaring på heder och samvete av den 7 januari 2015 uttryckligen bekräftade att han var medveten om dessa skyldigheter.

26. I sina synpunkter påpekade **de klagande** att såväl kommissionens ordförande och vice ordförande som utfärdade ett pressmeddelande den 18 december 2014 om utnämningen av den särskilda rådgivaren, kommissionens ordförande och vice ordförande, välkomnade honom till hans nya roll och presenterade den som ett fullbordat faktum. Det skulle därför ha orsakat en betydande politisk skam för kommissionen om den särskilda rådgivaren slutligen inte hade utsetts. Även om pressmeddelandet kanske inte är ett rättsligt bindande dokument, har det förvisso skapat en stark allmän uppfattning om att utnämningsförfarandet hade avslutats. De klagande hävdade därför att bedömningen av intressekonflikter hade påverkats av kommissionens offentliga tillkännagivande av den 18 december 2014.

▪ Ombudsmannens bedömning

i) argumentet att kommissionens pressmeddelande av den 18 december 2014 påverkade kommissionens bedömning av intressekonflikter

27. Det framgår av punkterna 5 och 6 i kommissionens regler att en särskild rådgivare kan utses först **efter** det att bedömningen att det inte föreligger någon intressekonflikt har slutförts. De kronologiska stegen i denna procedur är följande. Kommissionsledamoten som vill anlita en särskild rådgivare underrättar GD HR och överlämnar de tre begärda handlingarna till GD HR, nämligen 1) försäkran på heder och samvete, 2) verksamhetsförklaringen och 3) revisionsförklaringen. På grundval av dessa dokument kontrollerar GD HR att det inte föreligger någon intressekonflikt. Därefter rådfrågas kommissionens rättstjänst och GD Budget. Slutligen utser kommissionen den särskilda rådgivaren. Kommissionen har då också möjlighet att utfärda ett pressmeddelande för att informera allmänheten om sitt beslut.

28. I förevarande fall, och innan någon av dessa åtgärder vidtogs, utfärdade kommissionen för första gången ett pressmeddelande den 18 december 2014, i vilket den meddelade att den särskilda rådgivaren hade utsetts den dagen. Det var bara två veckor efter detta tillkännagivande som specialrådgivaren lämnade in sin försäkran och verksamhetsförklaring (den 7 januari 2015) som användes för att bedöma om den särskilda rådgivaren hade några intressekonflikter. Förfarandet kulminerade i den formella utnämningen av den särskilda rådgivaren den 4 mars 2015 genom beslut av kommissionen.

29. Ombudsmannen noterar att den tydliga ordalydelsen i pressmeddelandet inte lämnar något tvivel – åtminstone i allmänhetens ögon – om att den särskilda rådgivaren i själva verket hade utsetts den 18 december 2014. Vid sidan av pressmeddelandet gjorde kommissionen dessutom på sin webbplats en kort videoklipp från mötet den 18 december 2014 mellan den särskilda rådgivaren och kommissionens ordförande och vice ordförande. I texten till videon nämns att kommissionens ordförande och vice ordförande ” *möter med Edmund Stoiber, EG:s särskilda rådgivare för bättre lagstiftning* ”. I meddelandet under klippet nämns återigen att ” den senare hade utsetts till särskild rådgivare *för EG om bättre lagstiftning av Jean-Claude Juncker* samma dag ” (min kursivering). Dessa uttalanden och referenser lämnar ingen tvetydighet ur allmänhetens synvinkel, men att personen i fråga verkligen hade utsetts den 18 december 2014.

30. Kommissionen har hävdade att dess pressmeddelande i själva verket hänvisade till den särskilda rådgivarens " *framtida* " och " *planerade* " roll. Dessa två ord finns dock inte med i pressmeddelandet, där det helt enkelt står att personen i fråga **har utsetts** den 18 december 2014. Ombudsmannen håller med kommissionen om att pressmeddelanden inte är formella rättsliga handlingar. Pressmeddelanden utfärdas dock för att informera allmänheten. Principerna för god förvaltning kräver att de är så exakta som möjligt. Detta kan inte sägas om ett pressmeddelande där det anges att en person utnämndes den 18 december 2014, medan denna person i själva verket inte utnämndes lagligt förrän i ett mycket senare skede, den 4 mars 2015 [10]. Kommissionens pressmeddelande är därför felaktigt och vilseledande. Detta utgör enligt ombudsmannen administrativa missförhållanden. Om det i undantagsfall måste göras ett preliminärt tillkännagivande om högre utnämningar, bör de innehålla en tydlig och stark ansvarsfriskrivning om de administrativa krav som ännu inte har uppfyllts.

II) Kommissionens underlåtenhet att i revisionsförklaringen nämna den berörda personens ställning i försäkringsgruppen

31. I artikel 11a i *tjänsteföreskrifterna föreskrivs följande* : "En tjänsteman får inte , *vid tjänsteutövningen och om inte annat anges nedan*, behandla en fråga där han direkt eller indirekt har något personligt intresse *som kan skada hans oberoende, särskilt familjeintressen och ekonomiska intressen* " (min kursivering). I artikel 124 i anställningsvillkoren för övriga anställda i anställningsvillkoren för övriga anställda föreskrivs att artikel 11a i tjänsteföreskrifterna ska tillämpas på motsvarande sätt på särskilda rådgivare.

32. Kommissionens regler om särskilda rådgivare innehåller också detaljerade förfaranderegler för att undvika intressekonflikter. I sitt meddelande av den 18 november 2014 om inledandet av 2015 års utnämning av särskilda rådgivare underströk kommissionen själv, med hänvisning till ett tidigare ombudsmannens beslut, **att det är viktigt att undvika intressekonflikter eller intressekonflikter** .

33. Kommissionen har inte lämnat någon övertygande förklaring till att den i revisionsförklaringen inte har tagit med den berörda personens ståndpunkter i försäkringsgruppen i fråga. Kommissionen har endast förklarat skillnaden mellan syftet med intresseförklaringen och revisionsförklaringen. Denna förklaring klargör emellertid inte varför hans ställning i försäkringskoncernen, i jämförelse med den berörda personens ställning i de tre andra företagen (som enligt kommissionen skulle kunna utgöra en potentiell risk), inte skulle kunna utgöra en risk.

34. Ombudsmannen noterar att medan personen i fråga i de andra företagen var ordförande (" *Leiter/Leitung* ") i företagets rådgivande styrelse, var han medlem i tillsynsnämnden för de fyra enheter som kontrollerades av försäkringskoncernen. Det är oklart om detta var anledningen till att kommissionen behandlade dessa ståndpunkter på olika sätt. Med tanke på att det är viktigt **att undvika eventuella intressekonflikter eller infall av dessa** enligt allmänhetens uppfattning, bör det dock inte göra någon skillnad om en person är en ledande ledamot/ordförande eller bara en ledamot av en tillsynsnämnd/rådgivande styrelse i ett företag,

eftersom personen i båda fallen kommer att dela åtminstone vissa intressen med det företaget, inklusive ekonomiska intressen.

35. Ombudsmannen noterar att kommissionen uttryckligen har angett att personen i fråga aldrig har behandlat frågor som rör den särskilda försäkringsgruppen medan han var särskild rådgivare. Ombudsmannen finner ingen anledning att ifrågasätta detta. Detta utgår dock inte från det faktum att en sådan försäkran borde ha lämnats **innan** personen i fråga tillträdde sin roll som särskild rådgivare. Ombudsmannen anser att kommissionens underlåtenhet att lämna sådana försäkringar i tid utgjorde administrativa missförhållanden.

36. Mer allmänt, enligt de klagande, hindrade utfärdandet av pressmeddelandet kommissionen från att genomföra en opartisk och kritisk granskning av frågan om intressekonflikter.

37. Ombudsmannens granskning av akten i utnämningsförfarandet visade att kommissionens avdelningar faktiskt gjorde en ingående granskning av frågan om intressekonflikter. I samband med detta tog kommissionen hänsyn till de frågor som klagandena ställde. Som ett resultat av denna granskning, och av ytterligare förslag från GD HR, ändrades revisionsförklaringen två gånger för att inkludera en hänvisning till potentiella risker på grund av den berörda personens arbete för vissa företag, samt lägga till ett krav på att han i sin egenskap av särskild rådgivare inte ska behandla några frågor som rör dessa företag.

38. Trots den detaljerade bedömning av den särskilda rådgivarens intressekonflikt som gjorts av GD HR anser ombudsmannen att det felaktiga och vilseledande pressmeddelandet av den 18 december 2014 ändå kan få allmänheten att hysa allvarliga tvivel om bedömningens integritet. Allmänheten kunde med rätta undra hur kommissionen skulle kunna komma fram till en annan slutsats, eftersom själva ordalydelsen i pressmeddelandet av den 18 december 2014 gav dem ett *fait accompli* när det gäller utnämningen av den berörda personen till särskild rådgivare av kommissionens ordförande.

Slutsatser

På grundval av sin undersökning av detta klagomål gör ombudsmannen följande två kritiska anmärkningar:

Kommissionens pressmeddelande av den 18 december 2014, enligt vilket den berörda personen hade utsetts till särskild rådgivare samma dag, trots att han inte utnämndes förrän den 4 mars 2015, var felaktigt och vilseledande för allmänheten.

Pressmeddelandet gav också upphov till tvivel – i allmänhetens ögon – om huruvida kommissionen, i enlighet med kommissionens regler, hade gjort en opartisk och kritisk granskning av frågan om intressekonflikter. Detta utgjorde administrativa missförhållanden.

Kommissionen underlät att i god tid utfärda en fullständig revisionsförklaring avseende en särskild rådgivares arbete. Detta utgjorde också administrativa missförhållanden.

De klagande och kommissionen kommer att informeras om detta beslut.

Emily O'Reilly

Strasbourg den 26 maj 2016

[1] http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-2761_en.htm [Länk]. Mellan 2007 och 2014 hade Gerhard Stoiber, f.d. ministerpresident i Bayern, redan varit ordförande för högnivågruppen för administrativa bördor som rådde kommissionen.

[2] För enkel hänvisning – och bortsett från vissa hänvisningar i citat till personen med namn – används ”*Särskild rådgivare*” i hela texten för att hänvisa till personen i fråga, även om han formellt utsågs till särskild rådgivare först den 4 mars 2015. Ibland används dock formuleringen ”person i fråga” för att undvika förvirring.

[3] <http://ec.europa.eu/avservices/video/player.cfm?sitelang=en&ref=I096993> [Länk].

[4] Protokoll från kommissionens 2118:e sammanträde (PV (2015) 2118 final, s. 12): <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10061/2015/EN/10061-2015-2118-EN-F1-1.PDF> [Länk]

[5] Särskilda rådgivare omfattas av artiklarna 123 och 124 i anställningsvillkoren för övriga anställda i Europeiska unionen, och i artikel 124 i anställningsvillkoren för övriga anställda anges flera artiklar i tjänsteföreskrifterna som är tillämpliga på motsvarande sätt.

[6] Kommissionens beslut K(2007) 6655 av den 19 december 2007 (http://ec.europa.eu/civil_service/docs/special_advisers/comm_c_2007_6655_1_en.pdf [Länk]), ändrat genom kommissionens beslut C(2014) 541 final av den 6 februari 2014 om ändring av bestämmelserna om särskilda rådgivare till kommissionen (K(2007) 6655) (([Länk])

[7] Dessa övriga klagomål berör inte den berörda personen i denna undersökning.

[8] Den länk som de klagande tillhandahåller (till webbplatsen www.apotheke-adhoc.de) fungerar inte. Följande artikel på samma webbplats (<http://www.apotheke-adhoc.de/nachrichten/markt/nachricht-detail-markt/temperaturfuehrung-apotheker-hermann-v> [hänvisar](#) [Länk] dock till en apotekare som vänder sig till den berörda personen och anger att denne i december 2014 utsågs till särskild rådgivare.

[9] I sitt yttrande av den 21 mars 2016 angav kommissionen att den särskilda rådgivaren inte behandlade frågor som rörde detta bolag och inte skulle behandla sådana frågor under den återstående korta perioden fram till den 31 mars 2016.

[10] I sin skrivelse till kommissionen av den 1 december 2015 noterade ombudsmannen att hennes avdelningar under inspektionen av de relevanta kommissionshandlingarna inte hade tillgång till relevanta handlingar från GD Kommunikation eller ordförandens kansli i samband med pressmeddelandet av den 18 december 2014. Hon bad därför kommissionen att i sitt yttrande ta med all relevant information eller kopior av handlingar. Inga ytterligare handlingar mottogs dock.